

Energiemeetplan 2018

Criteria Conform niveau 3 op de CO2-prestatieladder 3.0

Opgesteld door RB & JV

Handtekening

Datum 16 februari 2018

Versie 1

Status Definitief

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	3
2	DOELSTELLINGEN	3
3	PLANNING MEETMOMENTEN	4
4	BEHEERSING DOELSTELLINGEN	5
4.1.	MONITORING	5
4.2.	STUURCYCLUS.....	5
4.3.	COMMUNICATIEPLAN.....	8
4.4.	COMMUNICATIE.....	9
4.5.	OVERZICHT BELANGHEBBENDEN	10
4.6.	UITVOERING.....	11
4.7.	ENERGIEMANAGEMENTPROGRAMMA.....	11

1 Inleiding

Aanleiding voor de CO₂ prestatieladder, welke kansen ziet de organisatie

- Vraag vanuit opdrachtgevers (semioverheidsinstellingen)
- Speerpunt vanuit het maatschappelijk verantwoord ondernemen

2 Doelstellingen

Elshout en de Bont heeft onderstaande CO₂ reductiedoelstelling opgesteld. Deze doelstelling heeft betrekking op scope 1 en scope 2 van onze CO₂ footprint.

Van den Elshout en de Bont wil in 2021 ten opzichte van 2017, 5% minder CO₂ uitstoten*

*Deze doelstelling is gerelateerd aan het aantal gewerkte uren, FTE en omzet.

In het document **Jaarverslag** wordt bovenstaande doelstelling toegelicht en uitgesplitst in subdoelstellingen en maatregelen.

3 Planning meetmomenten

Voor het meten van de verschillende energiestromen is een plan opgesteld. In de onderstaande tabellen is te zien wanneer energiefactoren gemeten worden, door wie en waar de informatie verkregen kan worden.

Scope 1 emissies

Categorie	Meetmoment	Wie	Toelichting
Gasverbruik (in m ³ aardgas)	Maandelijks	RB	Op basis van meterstanden of overzichten van de leverancier.
Brandstofverbruik auto's (in liters benzine, diesel & LPG)	Maandelijks	RB	Op basis van de factuur wordt via de administratie een overzicht verkregen. Auto's hebben eigen pasje.
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen (in liters diesel en benzine)	Maandelijks	RB	Op basis van de factuur wordt via de administratie een overzicht verkregen. Daarnaast worden de draaiuren geregistreerd.
Stadswarmte (GJ)			Niet van toepassing
Koudemiddelen			Niet van toepassing.

Scope 2 emissies

Categorie	Meetmoment	Wie	Toelichting
Elektriciteitsverbruik (in kWh)	Maandelijks	RB	Van de administratie een maandelijks overzicht van de factuur.
Elektriciteitsverbruik (in kWh) op de projecten	Jaarlijks	RB	Diverse langlopende projecten. Maandelijks wordt het verbruik ingevuld.
Zakelijke kilometers met privéauto's (in kilometers met benzine, diesel & LPG)	Maandelijks	RB	Maandelijks opname van de gedeclareerde kilometers gemaakt met privévoertuigen voor zakelijke kilometers.
Vliegreizen (in kilometers)			Niet van toepassing
Overige brandstoffen verbruik			Niet van toepassing

4 Beheersing doelstellingen

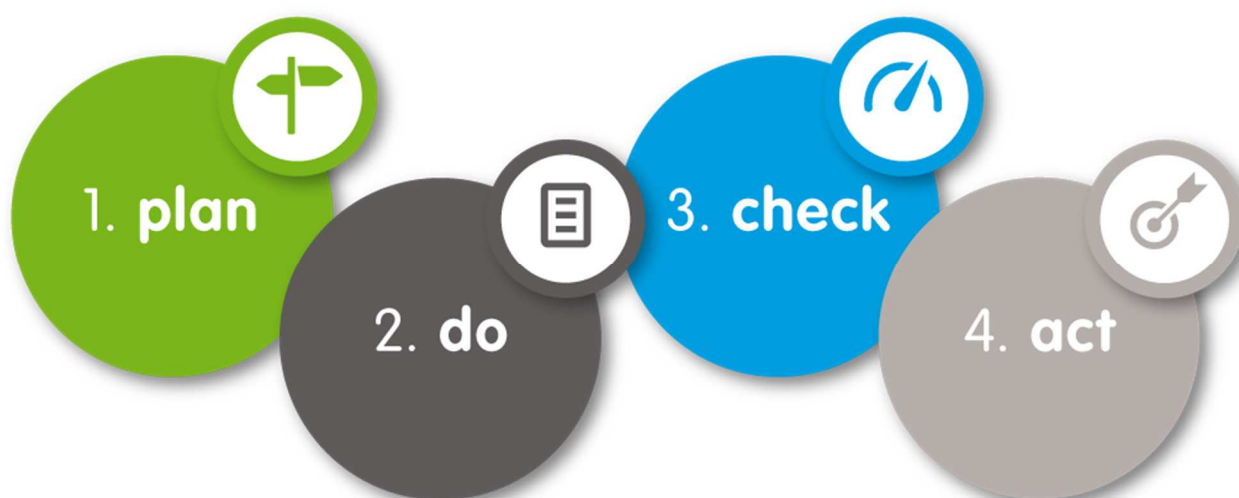
4.1. Monitoring

Elke maand zal de werkelijke situatie op de projecten worden getoetst met de verwachte situatie. Dit wordt halfjaarlijks gerapporteerd aan het management. Elk halfjaar zal de werkelijke situatie op de kantoren worden getoetst met de verwachte situatie. Dit wordt per halfjaar gerapporteerd aan het management.

Wanneer afwijkingen worden geconstateerd geeft deze rapportage aan welke corrigerende maatregelen worden getroffen. Het management wordt te allen tijde op de hoogte gebracht van de halfjaarlijkse reviews op de doelstellingen.

4.2. Stuurcyclus

Op onderstaande wijze is de stuurcyclus vastgelegd.

Beleid in CO ₂ reductie	Opstellen CO ₂ footprint	Uitvoeren review CO ₂ reductiedoelstellingen	Directiebeoordeling
CO ₂ reductiedoelstellingen	Uitvoeren maatregelen	Uitvoeren review CO ₂ reductiesysteem	Bepalen corrigerende maatregelen
Energiemeetplan	Actieve rol in CO ₂ reductie initiatief	Uitvoeren interne audit	CO ₂ reductiemaatregelen bijstellen
CO ₂ prestatieladder eisen niveau 3	Uitvoeren acties beheer niveau 3		
	Communiceren CO ₂ footprint en doelstellingen		

Maand	Actie	Wie	Output
januari	vaststellen meterstanden gas en elektra of berekenen	CO2 verantwoordelijke	Meterstanden
januari	acties voor maatregelen uitvoeren	CO2 verantwoordelijke	Jaarverslag
februari	verzamelen gegevens van jaar ervoor	administratie / KAM ver.	gegevens
februari	berekenen footprint	CO2 verantwoordelijke	Jaarverslag
februari	reductie vaststellen per scope	CO2 verantwoordelijke	Jaarverslag
februari	voortgang per sub doelstelling	CO2 verantwoordelijke	Jaarverslag
februari	nieuwe maatregelen opstellen	CO2 verantwoordelijke	Jaarverslag
februari	review gehele systeem	CO2 verantwoordelijke	Jaarverslag
februari	communiceren over nieuwe footprint & voortgang	CO2 verantwoordelijke	brief - website
februari	management verklaring reductie systeem	Directie	Jaarverslag
juli	resultaat review delen in directiebeoordeling	Directie	Directiebeoordeling
juli	deelname initiatieven intensiveren	deelnemer initiatief	Jaarverslag
juli	brainstorm nieuwe keten initiatieven	Directie	Directiebeoordeling
juli	deelname initiatieven intensiveren	deelnemer initiatief	Directiebeoordeling
juli	acties voor maatregelen uitvoeren	CO2 verantwoordelijke	verslag / document
september	communiceren over nieuwe footprint & voortgang	CO2 verantwoordelijke	brief - website

Op onderstaande wijze zijn de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden vastgelegd binnen van den Elshout en de Bont in relatie tot de CO₂-prestatieladder;

Hiervoor wordt gebruikt gemaakt van de volgende afkortingen:

(R)esponsible = verantwoordelijk voor de uitvoering

(A)ccountable = eindverantwoordelijk voor het resultaat

(S)upport = ondersteunende persoon/partij

(C)onsulted = dient geraadpleegd te worden voor de uitvoering

(I)nformed = dient geïnformeerd te worden omtrent de uitvoering / resultaten

Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden matrix inzake CO₂ reductie

	Directie	Administratie	CO ₂	ICT	Consultant
Omschrijving:					
Bijhouden website	A/I		C	R	
Interne nieuwsbrief	C/I	R	A		
Aanleveren nieuwsberichten	I		R	I	
Versturen nieuwsberichten	I	R	A		
Goedkeuren interne communicatie	R		C		
Externe communicatie	A/I		C	R	
Goedkeuren externe communicatie	R		I		
Verzamelen gegevens emissie inventaris	A/I		R		
Opstellen CO ₂ footprint	A/I		R		S
Opstellen emissie inventaris rapport	A/I		R		S
Accorderen van emissie inventaris	A/C		R		
Uitvoeren review CO ₂ reductie systeem	A/I		R		
Bepalen CO ₂ reductie doelstellingen	R		C		
Accorderen van doelstellingen	R		C		
Bepalen CO ₂ reductie maatregelen	R		C		
Uitvoeren energie audit	I		A		S/R
Up-to-date houden energiemeetplan (R. Beckers – J. Kamp)	A/I	R	C		
Voldoen aan eisen opdrachtgever inzake CO ₂	A		R		
Realiseren CO ₂ reductiedoelstellingen	A		R		S
Voldoen aan ISO 14064-1	A		R		S
Deelname aan sector initiatieven	A/C		R		
Uitvoeren onderzoek naar energiereductie	A/C		R		S
Implementatie energiemeetplan	A	I	R		
Voldoende commitment management	R				
Rapporteren aan management	I		R		

4.3. Communicatieplan

Namens van den Elshout en de Bont is de CO2 verantwoordelijke (RB) algeheel verantwoordelijk voor de uitvoering van het communicatieplan. Dit betekent onder andere dat deze persoon checkt of de termijnen en inhoud worden gerealiseerd.

Intern				
Verantwoordelijke?	Waarom?	Hoe?	Wanneer?	Onderwerpen
RB	3.C.2	Personeelsoverleg	Q1 van het jaar	<ul style="list-style-type: none"> • CO2 footprint • CO2 reductiedoelstellingen, subdoelstellingen & maatregelen • Mogelijkheden voor individuele bijdrage, huidig energiegebruik en trends binnen het bedrijf. • CO2 reductietips
RB	3.C.2	Personeelsoverleg	Q3 van het jaar	<ul style="list-style-type: none"> • CO2 footprint • CO2 reductiedoelstellingen, subdoelstellingen & maatregelen • Mogelijkheden voor individuele bijdrage, huidig energiegebruik en trends binnen het bedrijf. • CO2 reductietips

Extern				
Verantwoordelijke?	Waarom?	Hoe?	Wanneer?	Onderwerpen
RB	3.C.2	Jaarverslag op de website publiceren	Q1 van het jaar	<ul style="list-style-type: none"> • CO2 footprint • CO2 reductiedoelstellingen, subdoelstellingen & maatregelen • Mogelijkheden voor individuele bijdrage, huidig energiegebruik en trends binnen het bedrijf.
RB	3.C.2	Communicatiebericht op de website publiceren	Q3 van het jaar	<ul style="list-style-type: none"> • CO2 footprint • CO2 reductiedoelstellingen, subdoelstellingen & maatregelen • Mogelijkheden voor individuele bijdrage, huidig energiegebruik en trends binnen het bedrijf. • CO2 reductietips

4.4. Communicatie

Op de website van van den Elshout en de Bont is een link naar nieuwsberichten. Deze wordt bijgehouden omtrent de verplichte gedocumenteerde informatie van het CO₂ managementsysteem. Op de website van SKAO zijn ook de verplichte documenten in pdf formaat geplaatst. De website van van den Elshout en de Bont is bereikbaar via de zoektermen “Elshout en de Bont” en “CO₂-prestatieladder” of “CO₂ beleid”

De gedocumenteerde informatie is via een duidelijke verwijzing en link te vinden op de SKAO website. Deze gedocumenteerde informatie blijft op het internet beschikbaar tenminste gedurende de looptijd van het certificaat, met een minimum van twee jaar. Indien er wijzigingen zijn doorgevoerd m.b.t. de gedocumenteerde informatie zal de website binnen 4 weken na het gereed komen van de informatie worden bijgewerkt. Tevens staan op de website volledige kopieën van de geldende certificaten.

Voor het informeren van de verschillende doelgroepen, worden verschillende media ingezet. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen interne en externe communicatie.

Voor interne communicatie gebruikt men volgende media:

- Direct via personeelsbijeenkomsten/ toolboxen
- Geschreven via berichten op papier en digitaal.

Tijdens de personeelsbijeenkomsten wordt de CO₂-uitstoot en de voortgang van de doelstellingen als onderdeel besproken en gedeeld met het voltallige personeel. Hiervan wordt een verslag gemaakt. Elke half jaar vinden er personeelsbijeenkomsten plaats. Onderwerpen die besproken worden zijn;

2x per jaar;

- Het geformuleerd energiebeleid.
- De huidige status van de gerealiseerde CO₂-emissie en energieverbruik.
- De geformuleerde doelstellingen op het gebied van energie en CO₂-reductie.
- Voortgang ten opzichte van de doelstellingen.
- Reductiemogelijkheden, zowel bedrijfsbreed als op project- en persoonlijk niveau.
- Projecten die zijn ingezet om reducties te realiseren.
- Trends van energieverbruik en CO₂-uitstoot.

Externe communicatie is afhankelijk van de doelgroep. De volgende media worden onderscheiden:

- Internet (<http://www.elshoutendebont.nl/>)
- Actieve deelname en initiatie van werkgroepen.
- Gesprekken met externe belanghebbenden.

4.5. Overzicht belanghebbenden

Groep belanghebbenden	Wat betekent deze belanghebbende voor ons bedrijf? Wat is de link met ons CO ₂ -reductiebeleid?
Intern	
Medewerkers	<p>Werken aan energiebesparing en CO₂-reductie is een taak van iedere medewerker van het bedrijf. Communicatie is een hulpmiddel voor overdracht van kennis en informatie. Omdat onze organisatie klein is zijn de lijnen kort.</p> <p>In 2017 is tijdens een personeelsbijeenkomst (met alle medewerkers) gesproken over de CO₂-prestatieladder, de wens om het bedrijf te certificeren en op welke wijze dit gerealiseerd kan worden. Van deze bijeenkomst wordt een registratie worden gemaakt. Tijdens de tweejaarlijkse bijeenkomsten wordt het CO₂-beleid besproken.</p>
Extern (partners die verbandhouden met de projectenportefeuille, die belang hebben bij de reductie van energie en verbruik en partners om mee samen te werken aan CO₂-reductie)	
Klanten, afnemers, opdrachtgevers, leveranciers, onderaannemers, overheden en regelgevers, concurrenten, branchegenoten, directe omgeving bedrijfslocatie en projectlocatie.	<p>De informatie die extern verstrekt wordt gaat met name over:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De CO₂-footprint en trends in de CO₂- emissie van zowel de gehele bedrijfsvoering, als de projecten. • Doelen, ambities en maatregelen ten aanzien van CO₂-reductie. • Doorwerking naar de projecten. • Op welke manier externe belanghebbenden kunnen bijdragen aan de CO₂-reductie van ons bedrijf. • Deelname aan initiatieven. • Voortgang en resultaten <p>Wij zullen niet alleen eenzijdig communiceren, maar ook in gesprek gaan met belanghebbenden over onze inspanningen. Eventuele suggesties, opmerkingen en kritiek zijn welkom, aangezien wij daarvan leren. Samen kunnen we bovendien meer bereiken dan alleen.</p>
Media	Via onze website informeren wij onze medewerkers, externe belanghebbenden en andere geïnteresseerden over onze inspanningen op het gebied van CO ₂ -reductie.
Overig	De klanten waar wij de meeste projecten voor uitvoeren kennen wij al jaren. Wij spreken hen regelmatig, in het kader van nieuwe of lopende projecten.

4.6. Uitvoering

In dit hoofdstuk wordt de uitvoering van de communicatie beschreven. Verantwoordelijk voor de algehele communicatie is RB (CO2 verantwoordelijke).

Een maal per jaar wordt het volgende getoetst en vastgesteld middels de directiebeoordeling:

- Energiebeleid.
- CO₂-reductie doelstelling.

Ieder halfjaar wordt de volgende informatie geactualiseerd (verantwoordelijk: CO2 verantwoordelijke):

- CO₂-prestatieresultaten scope 1 en 2.
- Voortgang resultaten versus doelstellingen.
- Diverse lopende projecten en initiatieven om CO₂-uitstoot te reduceren.
- Jaarverslag

4.7. Energiemanagementprogramma

Deze paragraaf heeft als doel om aan te tonen dat van den Elshout en de Bont aan alle onderdelen uit de norm voor energiemanagementsystemen (NEN-EN16001:2009) voldoet die worden geëist om niveau 3 op de CO₂-Prestatieladder te kunnen behouden. De norm voor energiemanagementsystemen specificeert eisen voor het inrichten, implementeren, onderhouden en verbeteren van een energiemanagementsysteem. In een dergelijk systeem wordt rekening gehouden met wettelijke verplichtingen en andere eisen die de organisatie onderschrijft. Het systeem stelt de organisatie in staat een systematische benadering van continue verbetering van de energie-efficiency te volgen.

Identificatie en beoordeling van energieaspecten

- a) Het energieverbruik en de gebruikte energiefactoren moeten gebaseerd zijn op metingen of andere data. **Zie document *Emissie inventaris***
- b) Significant energieverbruik, in het bijzonder significante veranderingen, moeten in beeld worden gebracht. **Zie document *Jaarverslag***
- c) Een inschatting van het verwachte energieverbruik van de komende periode. **Zie *Jaarverslag***
- d) Het identificeren van alle personen die werken voor de organisatie wiens acties kunnen leiden tot significante veranderingen in het energieverbruik. **Zie document *Jaarverslag***
- e) Identificatie van mogelijkheden om energie te besparen en het bepalen van de prioriteiten. **Zie document *Mogelijkheden tot energie reductie***

Energie doelstellingen, doelen en programma's

- a) Het aanwijzen van verantwoordelijkheden. **Zie document *Energiemeetplan***
- b) De middelen en het tijdsplan voor het behalen van de verschillende doelen. **Zie document *Jaarverslag***

Bewaken en meten

- a) De organisatie maakt en beschrijft de bewaking en de eisen om de gestelde doelen te behalen. Er moet een energiemeetplan worden geschreven en geïmplementeerd. **Zie document *Energiemeetplan***
- b) De organisatie moet er voor zorgen dat het energieverbruik en bijbehorende energiefactoren op vooraf bepaalde momenten wordt gemeten en gedocumenteerd. **Zie document *Energiemeetplan***
- c) De organisatie moet ervoor zorgen dat juistheid en herhaalbaarheid van de meetmethode die is gebruikt past bij de taak. **Zie document *Energiemeetplan***

- d) De organisatie moet de relatie tussen het energieverbruik en de energiefactoren aangeven. En zal op vooraf bepaalde momenten de werkelijke situatie toetsen met de verwachte situatie. **Zie document *Energiemeetplan***
- e) De organisatie moet alle significante afwijkingen van het verwachte energieverbruik documenteren, inclusief de mogelijke oorzaken.
Zie document *Jaarverslag*
- f) De relatie tussen het energieverbruik en de energie factoren moeten op vooraf bepaald tijdstip worden beoordeeld en waar nodig aangepast. **Zie document *Energiemeetplan***
- g) De organisatie moet zijn energieverbruik, waar mogelijk, vergelijken met andere, gelijksoortige, organisaties. **Zie document *Energiemeetplan***

Afwijkingen, verbeteringsacties en preventieve maatregelen.

- a) Van den Elshout en de Bont zal afwijkingen identificeren en binnen een vooraf gestelde tijdslijn verbeteringsacties uitvoeren. Van den Elshout en de Bont moet alle relevante documentatie bewaren rekening houdend met de wettelijke termijn.
Zie document *Jaarverslag*